

QUART ANIVERSARI DE LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA CATALANA

14 d'abril de l'any 31

Quatre anys fa que el nostre cabdill Macià proclamava la República Catalana que visqué tres dies. Tres dies que deixaren en el cor dels catalans tota la llavor per a l'esdevenidor. Tres dies que fiten les esperances nostres.

La República Catalana marca la nostra doctrina i la nostra llei. Nosaltres no som federals; nosaltres som confederals. La nostra federació pròxima és amb terres de parla catalana de l'Estat espanyol: València i les Balears. La remota, per a quan vingui l'estructuració d'Europa per llei de nacionalitats, hi afegeix el Rosselló. Aquesta federació pot confederar-se amb les altres repúbliques de l'Estat espanyol; ha de confederar-se amb totes les d'Europa, amb totes les de la Terra, quan arribi l'hora d'abatre del tot l'imperialisme dels estats actuals, creació del Capitalisme i font de guerres i de dissorts per als homes.

Vers aquella República Catalana de l'any 31 aixequem tots avui el nostre pensament, ensems que dediquem el nostre record a l'heroi nacional: En Francesc Macià. Dia arribarà que reproduïrem la gesta seva de quatre anys en rera, i el que estava en el nostre pensament estarà a la nostra ma. Visca la República Catalana! Visca Francesc Macià!

EDITORIAL

Des de la seva fundació, l'Estat Català és, de fet, la Catalunya militant. Com activitat que volia recollir la inquietud humana, el seu pensament es proposà sempre plasmar les idees de reivindicació justiciera que daleraven els catalans. Superant la labor dels elements intel·lectuals, més que una cultura pensava instaurar una civilització, i abandonant les enyorances dels catalanistes conservadors i tradicionalistes, recolzava la nova civilització catalana en la finalitat de portar un benestar social a tots els catalans.

Durant la Dictadura, amb Macià al cap i com a model, per l'actitud revoltada dels seus homes, per l'esperit heròic amb què suportaven els sacrificis i dolors de la persecució, fou la dignitat i la noblesa de Catalunya, i per la pàtria conquistaren l'atenció i estima internacional.

El 14 d'abril del 1931, Macià, ànima d'Estat Català, proclama la República Catalana i dona sentit a l'obra revolucionària en incitar-la a una acció immediata i crear-li una legalitat anterior i superior a tota Cons-

titució. (No se'ns repliqui que les autonomies eren programa de la República, perquè Euscadi encara no l'ha aconseguit ara, després de quatre anys.)

Fins el 6 d'octubre, durant tres anys i mig, Estat Català malda per a injectar a tota reivindicació humana el seu sentit nacionalista i en el nacionalisme totes les reivindicacions humanes. Estat Català unia Catalunya amb el món, i per ell el món comprenia a Catalunya. En les comarques on Estat Català no tenia una actuació decidida i enèrgica, els seus homes tenen encara to conservador, a desgrat que el vulguin fer oblidar sovint amb tòpics estandarditzats i sense sentit de la realitat ni continuació en el seu ideari. Són els que ara no veuen en el 6 d'octubre més que l'anècdota i el discuteixen sota els efectes de la fallida. No saben entendre que la decisió de Catalunya, malgrat la desfeta, és més gloriosa, però també més eficaç, porta més qualitat i quantitat de victòria, que el silenci en aquells moments. Ara el neguen i es desdiuen i no s'estan de

palesar una disconformitat tardana i adaptada als resultats; sense pensar que el que lluita només que per a vèncer no deixa rastre perquè ha de prescindir de l'ideal.

El nom d'Estat Català és gloriós i ha creat entorn seu un sentit mític que no podran destruir els qui espaordia, més que la seva tàctica i dinamisme, el seu ideal. En integrar l'Esquerra Republicana de Catalunya, les joventuts nacionalistes reclamaren el nom i tant s'ajusta a les característiques mentals i de temperament dels nostres joves que, fora dels que acoblà Estat Català no es pogueren organitzar altres joventuts actives, per més que ho intentaren sectors diversos. I des de la fundació fou tan avançat el seu programa que els nous adeptes no hagueren d'afegir-hi ni un sol principi ni cap altra activitat.

L'Estat Català va lligat a la democràcia i a l'esquerrisme català, és inseparable del seu sentiment alliberador, i si en esperit no pot morir, seria inhàbil i irrespectuós voler-ne suprimir el nom.

OPINIONS - QUESTIONS SOCIALS

Cal unificar els sindicats

Hem llegit molt acuradament l'article aparegut en el darrer número d'ESTAT CATALÀ relatiu a aquestes qüestions sindicals. Nosaltres, feu ús de la petició de col·laboració que per part del nostre portantveu s'ha fet als militants d'E. C., especialment en referència a aquestes problemes, també exposarem el nostre punt de mira.

Catalunya, és un fet innegable i irrefutable que el seu proletariat és totalment sindicalista. Mireu, s'han fet assaigs més o menys importants d'ençà uns quants anys enrera, en sentit completament oposat a aquell i tots ells han fracassat o estan fracassant. La U. G. T. n'és un exemple patent. Les fraccions sindicals de la Unió Socialista de Catalunya i les del Bloc Obrer i Camperol (Aliança Obrera) en són una altra prova ben palesa. L'esperit que infiltra les organitzacions suara esmentades és la de conquerir la voluntat de la massa proletària per a servir el respectiu partit polític. El sindicalista català no admet tutelatges de ningú i menys encara d'un ordre polític. L'obrer de la nostra terra és sindicalista, només que sindicalista, dins el sindicat, i al carrer manté la política que la seva consciència li dicta, es digui aquella anarquisme, comunisme, esquerra burgesa, etc. I per això, el fracàs d'aquelles organitzacions a Catalunya.

En canvi, cada dia té més adeptes en la massa, la concepció clàssica del sindicalisme. La producció ha de recaure a mans del sindicat. La crisi latent i fonda — causada per la intrusió dins d'ella de la política anarquista — que avui pateix la C. N. T., ha portat a Catalunya l'expansió del sindicalisme en una nova forma del col·lectivisme. Aquesta ha estat la creació en proporcions gegantines de les cooperatives de producció. L'endegament de les mateixes en una forma de dret va ésser realitzada en el període d'existència del Parlament català, atesa la importància del corrent cooperativista.

Es per això que nosaltres creiem que a Catalunya és necessari endegar d'una manera definitiva la *unificació sindical catalana*, creant una *central sindical única*, sempre i tant que es mantingui l'esperit clàssic que l'obrer català li ha donat en la paraula sindicalisme. O sigui, aconseguir un millor benestar econòmic per arribar a ésser l'endegador de tota la producció de la nostra terra.

La tàctica o procediment a emprar per aconseguir aquella unitat sindical que propugnem, ja varia d'aspecte i és majorment discutible. Nosaltres però, davant la realitat del moment, voldríem aportar-ne una. A Catalunya existeixen avui infinitat de Sindicats.

eminentment sindicalistes, amb aquell esperit clàssic d'antuvi. Això pot servir-nos de base per a la nostra campanya pro-unificació sindical. Tots aquests sindicats, cada dia més nombrosos i importants, podrien convocar una «conferència sindical» general de tot Catalunya. Recordem alguns d'ells per a copsar la seva importància, tinentistes, sindicats d'oposició C. N. T., Mercantil, Comunicacions, etcètera. Aquests, aleshores, caldria que fessin una crida a la massa integrant de la C. N. T. per tal d'anar a una acció conjunta sindical, establint una central sindical única. Evidentment, que l'element anarquista de la C. N. T., com el d'altra tendència, podrien i deuriem continuar la seva campanya al carrer pro-política anarquista o la que fos, però, mantenint-se dins la central sindical, en un esperit netament sindicalista i per tant, en un apoliticisme sincer dins l'organització sindical. Aquesta és la nostra idea. La «conferència nacional de sindicats», representada, al nostre entendre, l'ínic del retrobament d'aquell esperit netament sindicalista, tan arrapat a l'obrer català. Els homes d'E. C. entenem que no defugirien la seva aportació en pro de tal unitat sindical nacional, per al millorament econòmic de l'obrer de la terra i per a la catalanització del proletariat.

Al poble de Catalunya, a les Joventuts d'Estat Català i a tots els militants d'Esquerra Republicana

Homes d'Estat Català, venim a fer una reafirmació del nostre ideari en moments d'afflicció per al nostre poble; quan els vells amics es troben, cada un al seu lloc de combat, aclarits els rengles per la deserció dels arrivistes atrets per les victòries passades i la perspectiva de botí.

Possiblement, alguns comentaran la inoportunitat de la publicació d'aquestes manifestacions. Interpreteu que volen significar que no consideren oportú que segueixin la seva trajectòria — que és la de la pròpia història del nostre poble — les organitzacions creades per Francesc Macià; les que s'aixecaren contra la dictadura i la monarquia; les que formaren l'enquadrament bàsic d'Esquerra Republicana de Catalunya; les que, a les ordres del vell cabdill, la dugueren a la victòria electoral del 12 d'abril del 1931, i a la revolucionària del 14; les que han presidit l'adveniment del règim autònom i que quan han estat cridades a defensar el que restava de l'obra de Macià, de la seva pròpia obra, saberen contestar «present!» per a trobar-se abandonades...

Ai làs!, les Joventuts d'Estat Català eren al seu lloc, però el vell cabdill ja no existia. I el poble, que Macià havia conduït sempre a la victòria, acudí aquesta vegada al combat per a restar treballat, potent i indefens... Esperant ordres!

Si Macià hagués viscut... Què hauria estat el 6 d'octubre, si Macià hagués viscut? Hauria estat, o no, una victòria. Però no hauria estat una indignitat.

Si Macià hagués viscut, possiblement no s'hauria produït el 6 d'octubre, a Catalunya. A bastament tenia provat Macià que sabia el que podia oferir i el que podia exigir; que sabia quan calia pactar i quan convenia no comprometre els destins del seu poble. No era el President home per donar batalles que havia de perdre. I si hagués hagut de donar aquesta del 6 d'octubre, l'hauria donada presentant personalment la cara.

No és aquesta l'hora de cercar responsables. Saludem sense excepció els caiguts i els que sofreixen persecució. Homes que són carn de la nostra carn escrigueren en aquells moments d'oprobri una pàgina exemplar de l'heroisme català; foren precisament els que no estaven subjectes a esperar ordres... Salut als caiguts i als perseguits! Però que ningú, amb finalitats personals o partidistes, intenti aprofitar aquesta treva que la solidaritat nacional ens imposa per a fer recaure damunt les velles organitzacions de Macià la responsabilitat d'un fracàs preparat per rivalitats i negligències massa sabudes i lamentables perquè les haguem de referir ara.

I que els que, en moments en que la màxima solidaritat de les sesqueres catalanes era requerida, s'entretingueren en apedregar Macià i la seva obra, els que li negaren tota col·laboració, i encara més els qui el traïren, que no pretinguin ara ésser els seus hereus. Massa han demostrat els

fets quina és llur capacitat de directors de pobles la primera vegada que han estat posats a prova.

Que ningú no s'enganyi: Estat Català subsisteix. I subsisteix mantenint la mateixa bandera i els mateixos principis de sempre. Pesi a qui pesi, seguirà la seva trajectòria: la que decidí en les deliberacions de març del 1931 a l'Avenç Democràtic Republicà de Sant Andreu. La que seguia des de la seca constitució, i la que continuà dins l'Esquerra Republicana de Catalunya sota la presidència de Francesc Macià, fins a la mort del gran cabdill. La que cal retrobar i reafirmar per damunt de les campanyes de conveniència i de desprestigi que contra Estat Català es realitzen.

Esquerra Republicana de Catalunya i Estat Català són consubstancials. Les Joventuts d'Estat Català constitueixen la força central d'E. R. de C. i la única cohesionada. Són una força al servei d'un ideal, i no es diuen cap nom de persona. No estan vinculades a cap cabdillatge. Estat Català de cabdill n'ha tingut un, però aquest es deia Macià i ocupa ell sol un ample i gloriós capítol de la història del nostre poble. Un capítol d'èxits i no de fracassos, i encara molt menys d'indignitats.

Ell ens ha deixat assenyalat el camí a seguir, i aquest camí seguirem. Millor si podem seguir-lo en companyia de forces afins honestes; si no,

el seguirem sols. El que no serà és que Estat Català, ni Esquerra Republicana de Catalunya, segueixin el camí que els plagui d'assenyalar a uns oficinosos, intrusos, que el que menys va fer-se militant del nostre partit vint-i-quatre hores justes abans de prendre possessió d'un càrrec popular.

Perden el temps el senyor A. o el senyor B. de tal grupet o de tal partidet, que estan molt a prop de l'Esquerra, però que no s'hi poden fondre perquè perdrien la seva minsa personalitat. Estat Català pogué fondre's dins l'Esquerra perquè, tot sol, pot dir-se que l'omple. És la pròpia Esquerra. I l'Esquerra Republicana, amb l'Estat Català, aniran, no on desitgen dur-los el senyor A. ni el senyor B. i els nombrosos senyors A. i B. que pretenen endegar les seves forces, sinó on volia dur-los Francesc Macià.

Parlem en nom propi, com a vells militants d'Estat Català; possiblement els més ignorats i modestos. Però tenim massa fe en la fortalesa i la conseqüència de les Joventuts d'Estat Català per admetre que els fets ens puguin venir a desmentir, com desitgen i esperen determinats sectors, els quals, després de combatre'l a camp obert o en la penombra de la intriga, que pel cas és igual (això quan no l'ompliren d'injúries), pretenen ésser ara els continuadors legítims de l'obra de Francesc Macià i els hereus de les forces que ell sabé crear i posar al servei de Catalunya.

L'ideari d'Estat Català

Elements interessats a apartar el destorb que, per a llurs ambicions inconfessables, suposa l'existència i la força d'Estat Català han pretès fer veure que es tracta d'una organització circumstancial, sense programa propi, que no ha subsistit a través del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya.

L'evidència dels fets s'encarrega per sí sola de desmentir aquestes suposicions absurdes. Estat Català subsisteix, manté el seu programa, conserva els seus enquadraments i prosseguirà fins al triomf definitiu la lluita pels ideals que motivaren la seva creació. Ho farà sol o aliat amb forces afins, i movent-se dins la realitat de cada moment.

Les circumstàncies que aconsellaren les forces d'Estat Català, dirigides per Francesc Macià, acudir a la Conferència d'Esquerres, on nasqué Esquerra Republicana de Catalunya, i el fet que trobessin amb els altres sectors que la formaven uns punts de coincidència, i que formulessin conjuntament un programa de realitzacions immediates, no significa naturalment

que, ni Macià, ni Estat Català, renunciessin a cap dels punts del programa propi acordat en març del 1931, en les deliberacions tingudes a l'Avenç Democràtic Republicà de Sant Andreu. Demà, convertits en realitat i consolidats els punts bàsics, mantinguts per Esquerra Republicana de Catalunya, aquesta organització podria dissoldre's, i Estat Català seguiria mantenint la pròpia organització fins al triomf total del seu ideari màxim.

Com pot pretenir ningú ignorar-ho? Reproduïm, a continuació, les conclusions de l'Assemblea de Sant Andreu, on es definí Estat Català com a partit polític, i el manifest que Francesc Macià adreçà al poble de Catalunya en aquella ocasió, i ho fem seguir d'un comentari, que estímem encertadíssim, de Rovira i Virgili, cap llavors d'Acció Republicana, que havia de fondre's amb Acció Catalana en el Partit Catalanista Republicà. És la crítica d'un adversari lleial que remarca amb clara exposició el significat i la situació d'Estat Català en el panorama polític de Catalunya quan

anaven a produir-se els fets històrics d'abril del 1931.

La posició és encara la mateixa, el programa és el mateix de sempre, l'organització ha multiplicat la seva força. Estat Català emmotlla, és clar, a les circumstàncies variables, la tàctica a seguir. Són les soles variacions que es produeixen en el seu front. Sota l'ombra de Macià, segueix, amb pas segur, el seu camí vers l'ideal, que és

immutable. Avui, perquè les circumstàncies ho aconsellen, en cordial coincidència amb tots els sectors que integren Esquerra Republicana de Catalunya; demà, com millor convingui per tal d'assegurar el triomf. El que no s'esdevindrà mai és que Estat Català plegui la bandera sota la qual s'aplegà, a les ordres d'aquest cabdill de llegenda que es digué Macià.

L'Assemblea de Sant Andreu

La premsa de Barcelona no presentí la importància de la nova força que naixia. Tampoc no sabé pulsar el sentiment del poble. que poques setmanes després havia d'aclamar a Macià com a heroi nacional. Els diaris «independents», difs d'informació, havien d'esperar a presenciar les jornades d'abril per a comprendre que es trobaven davant unes noves forces que anaven a presidir l'adveniment de fets històrics. La premsa política, potser més advertida, veia només en les deliberacions de Sant Andreu, l'infantament d'unes organitzacions enemigues.

Heusací una ressenya tipus, tret d'un diari català, que no dona sinó una idea molt sumària de les sessions tingudes a l'Avenç Democràtic Republicà de Sant Andreu, en març del 1931, sota la presidència de Francesc Macià:

Dissabte tingué lloc la reunió dels representants dels centres de Barcelona-ciutat i delegats forans del partit d'Estat Català.

L'acte fou presidit pels senyors Macià, Gassol, Vachier i Dencàs.

Obert l'acte pel secretari senyor Vachier, el qual explicà l'objecte de la reunió, es passa a la discussió de les ponències. La primera que fou discutida feia referència a l'estructuració i declaració de principis del partit, el qual, segons aquesta ponència, es dirà «Partit Social Demòcrata». Després d'algunes esmenes fou aprovada, no sense que abans calgués la intervenció de l'illustre patrici Francesc Macià, el qual afirmà que «no toleraria que els seus amics anessin a col·laborar en cap obra que no repre-

sentés anar a conquerir la llibertat de Catalunya.»

A continuació foren discutides i aprovades les ponències referents a Religió i Cultes, Cultura i Higiene, Economia i Finances, Qüestions Socials, Municipal i Justícia.

Finalment fou concedit un vot de confiança a la Comissió encarregada de portar endavant la formació del partit.

Cloué l'acte el senyor Francesc Macià, amb un abrandat parlament, que merescué una forta i entusiasta ovació de tots els assistents.

Les conclusions: Declaracions fonamentals d'Estat Català

Heusací les conclusions aprovades a l'Assemblea de Sant Andreu:

CONSTITUCIÓ GENERAL DE L'ESTAT I PROBLEMA CATALÀ

Estimant d'indiscutible evidència la personalitat nacional de Catalunya, per les característiques històriques, geogràfiques, lingüístiques, econòmiques i, més encara, per la voluntat indiscutible dels catalans; considerant igualment, convenient pels supremes interessos de fraternitat universal, i, particularment, per raons d'ordre històric i geogràfic, la federació de Catalunya amb altres pobles ibèrics, l'Assemblea declara aquestes qüestions, essencials i d'urgent resolució, per la qual cosa, a fi de complir amb justícia amb elles, fixa el criteri del partit en les següents

DECLARACIONS FONAMENTALS

Primera. Dret de Catalunya a regir-se per si mateixa, amb plena sobirania.

Segona. Obligació ineludible de treballar activament i pels mitjans que calgui, per a aconseguir aquest dret.

Tercera. Assolida la llibertat nacional, facilitar, amb tota cordialitat, la confederació dels pobles ibèrics, sempre que aquesta deixi salvada i garantida la sobirania dels estats particulars que estableixin el pacte.

Quarta. Aquesta confederació únicament podrà establir-se amb pobles regits per un govern democràtic i es pactarà directament amb ells per mitjà dels seus legítims representants.

ARTICLES ESSENCIALS HISENDA

Banca. 1er. Nacionalització de la Banca i creació del Banc Unic del poble on es fondran totes les entitats de Crèdit de la Nació.

Duanes. 2on. Poder exclusiu de

l'Estat d'augmentar, disminuir, modificar i anular les tarifes d'importació amb el fi de regular les nostres relacions amb els altres països, constituint-se en el futur com a protecció dels interessos del poble, en lloc de mitjà d'enriquiment de les empreses privades.

Tributació Estatal. 3er. Implantació del sistema directe tributatiu carregant sobre el ost de producció el tant per cent corresponent derivat de la repartició del pressupost de la nació entre tota la producció nacional, d'acord amb les proposicions emeses pels organismes tècnics, industrials i econòmics creats «ad-hoc».

Tributació Municipal. 4rt. Implantació del sistema directe, o sia, carregant sobre el consum el tant per cent corresponent resultant de repartir el Pressupost Municipal entre la xifra total del consum de la Població durant l'exercici econòmic.

Serveis Públics. 5è. (General de l'Estat). Nacionalització dels serveis de Transports (terrestres, marítims i aeris), comunicacions (telègraf, telèfons, i radio-telègrafs), etc.

Serveis Públics. 6è. (Municipals). Municipalització dels serveis de definit caràcter públic municipal (aigües potables, gas, subministres de llum elèctrica a particulars, etc., tramvies, etcètera, etc.

Agricultura. 7è. Nacionalització de la riquesa agrària transformant el dret de propietat en dret de possessió, usufructuant la terra qui la treballi i tenint cura de la seva regulació, Sindicats, Cooperatives, Municipis, etc.

Força. 8è. Nacionalització de totes les indústries productores de la força i dels mitjans de produir-la (hulla blanca, groga, blava i negra).

Indústria. 9è. Nacionalització de tota la indústria productora de les primeres matèries, agrícoles, minaires, etc., així com de les indústries de transformació d'aquestes primeres matèries.

Indústria. 10è. Nacionalització de tota la indústria productora de maquinària i utillatge, com fundicions, etcètera.

Indústria. 11è. Nacionalització de totes les indústries manufactureres d'articles de consum, com teixits, confeccions, mobles, etc.

Comerç. 12è. Nacionalització de tot el comerç al por major els organismes del qual organitzaran una xarxa de dipòsits.

Comerç. 13è. Municipalització i col·lectivització de tot el comerç al detall els magatzems dels quals es proveiran dels dipòsits al por major.

Estadística. 14è. Creació d'un Consell d'Economia, integrat per:

- Primer. Tècnics de la indústria.
- Segon. Tècnics de l'Economia.
- Tercer. Organismes productors.
- Quart. Organismes consumidors.
- Cinquè. Representació de l'Estat i del Municipi.

PONÈNCIA MUNICIPAL

Primer. Sindicalització dels serveis públics.

a) Contractació directa per la realització de les obres públiques (de caràcter públic) amb els organismes socials.

Segon. Simplificació i democratització de la burocràcia municipal.

a) En els exàmens del proveïment de places, els regidors hi intervindran únicament per a fiscalitzar les tasques del tribunal.

b) Els càrrecs seran inamovibles i els ascensos per antiguitat i aptituds.

c) Els càrrecs de cap de serveis, seran movibles.

REGRACIAMENT

A les quaranta vuit hores d'aparèixer el primer número d'ESTAT CATALÀ, va restar exhaurida totalment l'edició del nostre portanfeu. Això ens reconforta, per a treballar més encara per la nostra organització i per a la llibertat de Catalunya. Procurarem augmentar el tiratge del mateix, en ço que materialment ens sigui possible, i per endavant el nostre més viu regreiciament a tots els militants de les glorioses Joventuts d'Estat Català per la seva aportació i ajuda que avui constatem en forma ben palesa.

d) Els caps dels serveis tècnics tenen el deure i dret de parlar en les sessions municipals quan els sigui demanat llur parer o quan s'hi creguin obligats per a discutir-se assumptes de la seva competència.

e) Creació d'una escola de funcionaris per a la formació de personal tècnic i especialitzat i arxiu dels avenços municipalístics del món.

Tercer. Simplificació de l'acció tributària.

a) Reduir el nombre de tributs.

b) Els tributs estaran en relació directa amb la capacitat econòmica del contribuent i l'utilitat que treu dels serveis públics.

Quart. Urbanització, sanejament i embelliment dels suburbis. Enrunament de les cases malsanes.

a) Sanejament i embelliment de la platja.

b) Jardins públics i per a infants i camps de joc a les barriades.

Cinquè. Construcció de cases confortables i econòmiques, hospitals, cases de repòs i de convalescència, banys municipals, piscines i sales de gimnàstica.

Sisè. Construcció de grups escolars, escoles especials, colònies i totes les obres complementàries de l'escola.

Setè. Fomentar i subvencionar la constitució i creixença de cooperatives de consum i de producció.

Vuitè. Federació de petites municipalitats veïnes per a actuar conjuntament d'acord amb aquest programa.

RELIGIO I CULTES

Primer. Separació de l'església de l'estat.

Segon. Abstinència completa de tracte o concordat amb la Seu Papal.

Tercer. Amplia llibertat de cultes i prohibició del seu exercici extern.

Quart. L'ensenyament serà laic.

PONENCIA DE CULTURA

Escola laica.

Parla catalana en tots els estudis.

Edat escolar fins als 16 anys (Prorrogables parcialment fins als divuit anys).

Ensenyament dels treballs manuals conjuntament amb els intel·lectuals.

Millor preparació docent dels mestres i millors mitjans de vida.

Puniment sever dels pares que posen els seus fills a treballar abans de l'edat i més encara dels patrons que els admeten.

Estudis gratuïts dels alumnes sortits de les escoles municipals i de l'estat.

Universitat lliure i gratuïta.

Fundació de nuclis culturals en els centres comarcals.

QUESTIONS SOCIALS

El Partit declara que cal estendre a tota la col·lectivitat la propietat de les coses i de les empreses de treball. No és just que la producció estigui de fet socialitzada i els beneficis recaiguin en unes poques mans, mentre arriba el dia en el qual sigui un fet un règim social d'estricta justícia.

El Partit declara que cal fomentar les organitzacions obreres de resistència que facilitin l'emancipació del proletariat. Conseqüentment cal reconèixer la personalitat sindical i convertir les relacions entre patrons i obrers, no en una raó de sometiment i dependència — com ara —, sinó en una relació d'igualtat, creant Consells d'obrers que intervinguin en la gerència de les empreses.

El partit declara que cal establir l'assegurança social contra la malaltia, la invalidesa, la vellesa, i contra l'atur forçós.

El Partit declara que cal estendre a la dona tots els drets civils, polítics

i socials que tingui l'home. Que la dona proletària té dret al descans legal des de tres mesos abans del part i fins 40 dies després, creant-se sales breçols per tal que puguin alletar llurs fills.

Un document històric: El manifest d'Estat Català

Fou donat a l'opinió el mes de febrer del 1931, abans de celebrar-se la Conferència d'Esquerres i constituir-se l'Esquerra Republicana de Catalunya.

L'hem repassat. Es ben viu encara. Tot el que es diu allí és tasca actual a fer, tasca a consolidar la que ha estat aprovada. Ell, més que res, mostra la lleialtat d'un partit i sobretot d'un home: Francesc Macià. Qui relllegeixi aquest document i recordi els actes del primer President de la Generalitat de Catalunya tindrà l'exemple d'una vida lleial a una doctrina.

El silenci d'«Estat Català» fins avui no ha obeït a una manca de voluntat a organitzar-se i a pendre posicions en l'actual moment de Catalunya. N'han estat causa les dificultats dintre les quals ens hem hagut de moure sempre i que ben sovint han costat la llibertat de més d'un amic nostre com succeï en caure la primera dictadura. Després de tot, i a desgrat de les insinuacions de certs elements que desconsiderant jaquestes dificultats ens han volgut presentar com a simples sentimentals, érem els que menys necessitat teníem de fixar posicions, per no haver-ne abandonat cap de les que teníem abans de la dictadura, ni durant la dictadura.

Així i tot, malgrat l'ésser ja conegut de tothom el nostre ideari, volem precisar de cara al poble de Catalunya la nostra situació en aquets moments i recordar als catalans les missions que els creen les hores actuals i la seva responsabilitat davant les hores futures. Existeixen problemes de resolució immediata i ràpida, dictats pels fets recents, i problemes de solució més llunyana, però més profunds, perquè deriven de les condicions socials i de neguits de llibertat individual i col·lectiva.

Resoldre les qüestions pròximes amb un esperit oportunista seria tasca més planera, però ens exposaríem a malaurar les probabilitats d'eficàcia del moment i deixar les coses a mig fer o mal fetes. Per evitar empreses de labor provisional, volem crear una força, més encara que un partit, amplament renovadora, que resolgui els nostres plets locals, íntimament humans, i que ens avassallen perquè enterboleixin el nostre viure quotidià, i alhora solucioni aquells altres dolors que, per planar damunt de molts homes, tenen, un caràcter universal.

D'aquests plets locals, el més punyent i el més inajornable és la llibertat de Catalunya. Presentat massa sovint només com un cas de tradició i particular, sense relligar el fet emocional a la ideologia revolucionària, no ha tingut cap èxit ni ha realitzat obra fructífera en l'aspecte polític. La mentalitat conservadora ha malaureat els propòsits de lliberació, perquè n'ha fet un problema limitat i de migrats horitzons que no ha convençut ni ha interessat els homes d'ideals generosos els altres pobles.

Els d'E. C. sempre hem estat disconformes per principi a la tàctica anterior que ha seguit el catalanisme conservador; i en som més contra-

ris, avui, després de l'experiència trista de la dictadura de la qual el general rimo de Rivera fou el cap visible. Els autors i actors veritables de la dictadura encara persisteixen, malgrat la caiguda del seu testafarro, i troben llur aval i llur força en els focus conservadors i reaccionaris que governen l'Estat Espanyol. Llur permanència ens assegura que tota conquesta de les nostres llibertats, per petita i migrada que fos, per garantida que semblés per pactes i juraments, fóra constantment intervinguda per nostra voluntat, i precària i efímera segons el seu estat d'ànim i les esves necessitats polítiques.

Tota convivència amb les institucions i organismes que ens perseguien ahir, que ens persegueixen avui, que ens han perseguit en tot temps, sempre serà empresa facida, però en aquets moments, fresc el record de la dictadura, és, a més, vexatòria per a la nostra dignitat.

La llibertat de Catalunya ha d'ésser obra d'un profund capgirament que elimini els elements que li són hostils: monarquia, institucions i organismes conservadors i reaccionaris. I només serem lleials a l'esperit i a la tàctica alliberadora actuant amb feréstega intransigència en defensa de les llibertats integrals de Catalunya, coordinades i inseparables d'una manera tan estreta que en renunciar-ne una sola o deixar-la condicionar anulla les altres i fa persistir el nostre plet amb tota la violència. Aquesta agressivitat revolucionària la unirem de bon cor a les forces esquerranes obreres i de tots els altres pobles oprimits per l'Estat Monàrquic espanyol, i junt amb ells estem disposats, com sempre, a crear una activitat conjunta per a fundar una ampla confederació, lliure i voluntària, de pobles ibèrics. Amb els rebels a l'opressió i la tirania estem disposats a confabular-nos i, àdhuc, refer una uni-basada en una lleial tolerància i en la plena llibertat; però mai no acceptarem tractes ni contactes amb els opressors ni els despotes.

Així incorporem la idea de Catalunya a un corrent de generositat popular i oferirem la seva llibertat per a la solució dels problemes vius que neguitegen els homes que es senten oprimits i vexats. Fer de la llibertat de Catalunya un instrument de llibertat i de justícia dins de Catalunya, és un acte de disciplina a l'ideal que ens ha d'alliberar.

Cal pensar que entre nosaltres i per la incapacitat de l'Estat Espanyol, per una manca de decisió en les hores propícies i que podien ésser definitives, la democràcia i la llibertat no han estat mai reals; que totes les qüestions polítiques que plantejà el segle XIX no tenen encara una solució satisfactòria; que la més minsa de les llibertats civils viu a precari i constantment intervinguda, no sols en els moments més cínics de la dictadura, sinó en qualsevol altre moment anterior a ella. Catalunya, sub-

jectada d'una manera rigorosa a la política de l'Estat Espanyol, no ha viscut un règim democràtic i totes les forces reaccionàries han trobat en ella un camp ben ample a la seva actuació.

Nosaltres volem per a Catalunya totes les llibertats civils: plena democràcia; llibertat de premsa, de consciència, de cultes; separació de l'Església i l'Estat, anul·lació de jurisdiccions especials, ensenyança obligatòria i gratuïta, establiment del jurat, etc., etc.

Però tota aquesta legislació democràtica comuna a tots els pobles capdavanters d'Europa i Amèrica, faria de nosaltres una força esquerrana solament. Només ens diferenciaria dels altres partits catalans, ultra la integralitat del nostre programa catalanista, una qüestió de matis i la fidelitat amb la qual sabéssim disciplinar la nostra intransigència. És més profunda la separació ideal; nosaltres som convençuts i decidits defensors de les doctrines que ha sabut crear l'obrerisme per a impulsar la seva actuació alliberadora. Nosaltres sempre hem agermanat la idea de Catalunya amb la reparació de les injustícies socials i serien malaurats els sacrificis que es fessin per assolir la llibertat de la nostra terra, si no portava també justícia per als seus homes.

L'obrer a Catalunya ha tingut una actuació heroica en molts moments, convulsiva i desordenada altres, però doctrinalment no ha pesat sobre la nostra política; si ha aconseguit victòries en l'aspecte econòmic, el seu pensament no ha influït els organismes públics, Municipis, Província, Generalitat, per manca d'una força política que sistematitzés i acombolés el seu ideari i les seves necessitats. De la preponderància dels diversos partits polítics per la Mancomunitat, Diputacions i, sobretot, pels Municipis, per extremistes i esquerranes que han regonat les seves doctrines, pocs, ben pocs i ben migrats, han estat els beneficis que n'ha rebut l'obrer. Ni tan solament aquelles determinacions compatibles amb la ideologia més conservadora han estat preses, i ni ensenyança, ni escoles i altres institucions complementàries adients, ni cases barates, ni higienització i ennobliment de barriades populars, ni res que pogués significar una elevació espiritual i un benefici material del nostre proletari no ha estat iniciat i decidit, o s'ha hagut de fer amb migradesa i lentament, com els grups escolars de Barcelona, insuficients, i altres obres de caràcter popular, proposades pels tècnics a la Mancomunitat i d'una manera especial a la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. Per contrast, arcelona ha fet la seva gran Exposició, mostra de la puixança capitalista i que ha empobrit la ciutat, sense que tingués un pensament generós pels treballadors. Per a inaugurar-la ha calgut derruir una multitud de barraques, que haurien enlletgit tanta grandesa, i empenyer camps enllà els proletaris que les habitaven per a que de nou construïssin la seva miserable llar amb quatre fustots i borasses. A dos cents metres de distància de l'Exposició, el suburbi obrer continua polsós, amb cases infectes, rebaixant la moral dels homes que hi viuen i empobrint la seva salut.

No és aquesta política de generositat la que nosaltres anem a propugnar, però. El pensament obrer és rebaixat si només el recolzem en la generositat que pot ésser compatible

amb una mentalitat perfectament burgesa. El que vol l'obrerisme no és generositat sinó justícia i canviar l'organització social en el sentit de valorar el treball com la més alta jerarquia i, a base del treball, disciplinar tota la societat socialitzant la producció i els mitjans de crear-la i fer-ne mestressa única a la col·lectivitat.

Avui, com sempre, som sincerament catalanistes i obreristes i amb el nostre ideari volem influir la política catalana i difondre-la entre els nostres pagesos, ensems que cercar la col·laboració de les seves idees i sentiments. I també volem traspuar-la entremig de la classe mitjana, cada dia més proletaritzada, en ésser vençuda i dominada pel capitalisme.

Amb aquesta interpretació obrera de la vida social, i com a conseqüència lògica del seu sentiment de justícia, volem alliberar la dona del jou al qual l'han subjectada la llei i el costum. Inferior de condició, oprimida i veçada en la seva llibertat, tota la nostra vida social i política, com també, la intimitat domèstica, sofreix els torts d'aquest tractament injust. L'esclavitud de la dona catalana ha minvat eficàcia a tota acció enlairada, perquè per a sostenir-la en la seva inferioritat ha calgut limitar la seva educació i cultura i això ha abaixat el to moral i intel·lectual del nostre poble durant molts anys. Cal fer d'aquesta menor fins avui, un ésser lliure, company de civilització i solament ho aconseguirem abatent la llei i el costum vexatoris. No és possible parlar de dignitat ni de llibertat oprimint pel nostre cantó i d'una manera oprobiosa més de la meitat de la població catalana.

Aquest és el programa que exposen els homes d'E. C. que tenim com un orgull l'haver lluitat amb fermeza contra els enemics de Catalunya i de la llibertat durant la dictadura de Primo de Rivera i el despotisme del Govern Berenguer.

Aquest programa, però, ha d'ésser articulat i ampliat amb el contacte constant amb la vida i el pensament dels homes. Com ja manifestem abans, volem crear una força, més que un partit, i per a reeixir en la tasca demanem la cooperació de tots

els sectors, entitats i individus que sentin aquest fervor per una Catalunya lliure i justiciera.

Junts i en una pròxima Assemblea estructurarem una vasta organització, que a més de reforçar i concretar els punts doctrinals, reguli la intervenció prop del Comitè directiu de tal manera que abans de prendre determinacions decisives hi hagi un control, alhora que una responsabilitat, de tota l'organització. Cal crear una força profundament democràtica i creiem que només pot fonamentarse enfortint amb una ampla llibertat d'acció i solvència els organismes de les ciutats i de les comarques per a evitar centralitzacions que minven la força, la vitalitat i la comprensió dels partits catalans, er a acabar amb l'intent de centralisme barceloní només serà eficaç l'activitat i intervenció dels organismes municipals i comarcals i que amb comitès i assemblees autònomes influeixin el Comitè i l'Assemblea Nacional.

A totes aquestes forces i entitats avui separades d'una labor conjunta, els preguem que s'uneixin en comunitat amb nosaltres per enfortir el radicalisme català que té per propòsit, a més de deslliurar Catalunya del jou que l'oprimeix, fer de la nostra llibertat un tros de món que s'afanya per augmentar la justícia i la dignitat dels homes.

Nosaltres, un cop estructurada la nostra organització ens disposem a assistir a la Conferència d'Esquerres Catalanes per a col·laborar a l'organització de la democràcia catalana, sempre que l'esmentada Conferència vagi precedida d'una declaració de principis de franca catalanitat.

Davant de la desorientació actual la nostra idealitat pot servir de guit a les multituds catalanes i ensenyar-les a fer confluïr en un mateix sentiment el seu fervor per Catalunya i pel pensament modern. Catalunya, radicalment lliure, i unida, si convé, amb els pobles lliures, ha d'ésser l'anhel de tot català, però, substancial amb aquest anhel, ha de comportar la justícia i la llibertat pels homes.

Francesc Macià

La crítica d'un adversari lleial: Un article de Rovira i Virgili

Deia pel març de l'any 1931 N'Antoni Rovira i Virgili, al diari «La Nau», aleshores Cap d'Acció Republicana de Catalunya, referint-se a les orientacions dels Partits existents en aquella data:

«Dissabte passat va celebrar-se l'Assemblea d'Estat Català. D'ací a pocs dies se celebrarà la Conferència d'Esquerres. Diumenge vinent ha d'haver-hi l'Assemblea constitutiva del Partit Catalanista Republicà. Si a cada un dels sectors liberals, republicans i esquerristes del catalanisme s'imposen la lògica i la claredat, d'aquestes reunions, la democràcia catalana quedarà perfectament estructurada i els seus partits diversos, degudament delimitats, tindran al davant amples perspectives de lluita i d'eficàcia.

Els bons camins els han marcat, al nostre entendre, Acció Catalana i Acció Republicana per un costat, i Estat Català per l'altre. Els dos primers partits, en fondre's, en companyia d'altres elements valuosos, dins del Partit Catalanista Republicà, creen la força

constituïda en tendència específica de classe. Estat Català, declarant-se obrerista i col·lectivista, posa els fonaments d'una nova organització política de la classe obrera catalana. Així es dibuixen i perfilen els dos grans agrupaments que són necessaris per al funcionament normal i eficaç de la nostra política: el republicà democràtic i el col·lectivista obrer, tots dos inscrits dins el cercle de la Catalunya nacional.

Estat Català, tot seguit de proclamar-se oficialment col·lectivista i obrerista, es disposa a acudir a la Conferència d'Esquerres, en la qual intervenen un bon nombre d'elements d'entitats i personalitats del republicanisme català, especialment del republicanisme històric, i moltes de les quals no són, ni han estat mai, ni és probable que d'ací en endavant siguin, col·lectivistes i obreres. Com podrà, doncs, coordinar-se el col·lectivisme obrerista dels elements d'Estat Català amb les tendències no col·lectivistes ni obreris-

tes dels altres elements que intervin-
dran a la Conferència?

Si el partit que, segons sembla, ha de sortir de la Conferència d'Esqueres, és completament collectivista i de classe, el criteri d'Estat Català haurà triomfat; però és evident que una part important de les entitats representades a la Conferència no podran entrar e nel dit partit. I si aquest no es declara ni collectivista ni classista, els que lògicament no podran entrar-hi són els elements d'Estat Català.

Però ja hem dit que, segons el nostre parer, Estat Català, amb les seves orientacions recentment concretades, assenyalava un camí bo per als catalans collectivistes i per als obrers de la nostra terra. No és de creure que els seus directors deixin de banda aquest camí que ells mateixos han assenyalat, per a seguir-ne un altre de menys dreturer com fóra el de la confusió en un sol partit d'elements collectivistes i d'elements que no ho són. Un partit d'Esquerra catalana, fill de la Conferència convocada per a la setmana present, es diferenciaria del Partit Catalanista Republicà més que per qüestions de matís, hi deixaria per fer el partit Socialista Català que tant convé avui a Catalunya i a la seva classe treballadora, la mssa de la qual és empesa pels corrents contemporanis europeus a la formació d'organitzacions de classe.

Trobem, doncs, que la pròxima Conferència d'Esqueres, hauria d'adoptar el Manifest recent de Francesc Macià i constituir tot seguit el Partit Socialista o social-demòcrata de Catalunya, declaradament collectivista i de classe. D'aquest partit haurien de formar-ne part, a més dels amics de Francesc Macià, els republicans com Lluís Companys i els de l'Opinió, que per llur ideari i per llur actuació s'han situat ja fa temps en la confusa zona fronterera entre el republicanisme i les forces d'extrema esquerra obrera, i que els republicans històrics plenament catalanitzats que concorren a la Conferència tenen el lloc adequat en el Partit Catalanista Republicà, d'ideari ben liberal i ben ample, on apareixen els principals principis sostinguts pels partits democràtics i esquerristes europeus i on hi ha els homes procedents d'Acció Republicana de Catalunya, que mantenen públicament la totalitat del contingut de llur Manifest de l'any passat. Així quedaria cadascú al seu lloc, i Catalunya i la Llibertat ens agermanarien per damunt dels closos dels partits.

En el camp de l'estructuració de la política catalana, ara és l'hora de fer les coses i de fer-les ben fetes. És l'hora de crear el Partit collectivista i obrerista de classe, i de crear un Partit Catalanista Republicà. Un par-

tit intermedi entre aquests dos, no respondria a les necessitat de la política catalana i perjudicaria la delimitació dels camps i per tant la claredat de l'actuació política a Catalunya.»

EL QUE CAL

L'hora present reclama tota la nostra activitat i energia, si no volem tocar el més vergonyós ridícul davant del poble català. D'aquell poble que el dia 6 d'octubre amb els batecs del seu cor acompanyava la nostra acció bel·lica d'aquella nit històrica.

Disposem d'un temps just. El més necessari per a reedificar la nostra gran obra, que tants sacrificis i penes ens costa i que el buf més fènue de ponent sembla haver-la aixafada tota.

Moralment la nostra obra no ha estat aixafada.

El poble que en la nit del 6 d'octubre estava en peu de guerra no ha pas mort. Arreu podem oir els batecs del seu cor, i tota cosa palpitant és viva.

On és aquell poble? Cal trovar-lo. Les vibracions d'aquell poble aquella nit parlaren a la patria de grans coses. Digueren molt. I als nostres enemics també els en digueren moltes.

A l'enemic no li passà pas desapercibuda la nostra vibració de fè i d'entusiasme. I és per això que l'enemic encara tem.

Perquè ell ja ho sap que l'ànima d'aquell poble no morí. El poble es dispersà solament.

Quina és, doncs, la nostra feina d'ara? Acoplar el poble.

Nosaltres sabem perfectament, i els nostres enemics també, que l'entusiasme d'aquella multitud disposada al més gran sacrifici, que sortí al carrer disposada a defensar si calia amb les dents la seva voluntat, que era i és la voluntat del poble. Aquella multitud que omplenava gran part dels nostres teatres i centres oficials quina vibració es feu sentir per tota la nostra terra, fent renàixer inclòs un esperit de victòria en els altres pobles ibèrics. Aquella joventut que a la seva hora, a l'hora precisa, no fou cridada a la lluita, jo no vull discutir ara el perquè, ni per quines raons. Aquella joventut, aquell poble que en plena vibració hagué de tornar crispant les mans i mossegant-se els punys de

ràbia a les seves llars, sense haver pogut esbravar la seva ira i sota l'insult, l'escarni i la insólita rialleta del mal-nascut.

Aquella multitud, aquell poble, viu.

I viu més fort, encara. La sang dels nostres germans vessada pels carrers en defensa dels nostres drets ha quedat davant dels nostres ulls. Dels ulls de la multitud formant una cortina roja que ens obliga, ens mana i ens imposa nous deures.

Per aquesta sang vessada pels carrers ens cal de recollir el poble. La fè, la bona voluntat, l'obligació de venjar aquesta sang ens té d'unir a tots. La nostra consciència ens ho crida.

La revolució del 6 d'octubre no ha pas acabat encara. Aquesta quietud del moment és com un parèntesi per a guanyar forces.

Militants d'E. C., als vostres llocs tots. De català indigno i covard qualifico en aquests moments el que deixi de cobrir-lo.

Sense personalismes ni noves capelletes, que ja n'hi ha prou i masses.

Un sol nom: Estat Català, que vol dir Catalunya. Siguem-hi tots i convidem el poble, que el poble no es farà pregar. Perquè el poble sap qui som. Perquè el poble sap que sota d'Estat Català caurà qui ha de caure.

J. M. - Angers 30-3-35

Gil Robles volia enterrar González Peña. González Peña l'ha enterrat a ell.

Jove obrer d'Estat Català:
Compleix amb els teus deures
sindicals.

ESTAT CATALÀ

Número extraordinari, en commemoració de la proclamació de la República Catalana, en 14 d'abril del 1931

Preu: 20 cèntims

MU
X
BA